PROIECTUL ȘI PORTOFOLIUL METODE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE-EVALUARE ÎN CADRUL ORELOR EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ

PROJECT AND PORTFOLIO TEACHING METHODS – LEARNING-ASSESSMENT WITHIN THE LESSONS TECHNOLOGICAL EDUCATION

CZU: 373.091.3:37.035 **https://doi.org/10.59295/spd2024s.84**

Aurelia CIMBRICIUC,
e-mail: aurica.cimbriciuc@mail.ru
Instituția Publică Liceul Teoretic ,,Petru Rareș”, Chișinău, Republica Moldova

Summary. *In this article I reflect on the importance of teaching-learning-assessment methods in technology education classes, namely the project and the portfolio. Modern educational methods coexist with traditional ones and strive to take the place of those imposed by the educational needs of the last century, in the hope that, in this way, education will be able to meet the demands of society. I turned my attention to two of the modern learning methods, the project and the portfolio. The project is a learning method based on real action, in others it is considered an alternative method of assessment. The portfolio is in the same situation, considered by most authors as an alternative evaluation method. In this article I proposed to look at the project and the portfolio through the lens of the teaching-learning-evaluation interdependence relationship, but also to demonstrate the effectiveness of these methods within the educational approach.*

Keywords: *project, portfolio, technological education discipline, teaching-learning-evaluation method.*

INTRODUCERE

În școala modernă, procesul de învățământ se dorește a fi unul axat pe modelul interactiv, ce presupune corelația și interacțiunea reciprocă predare-învățare-evaluare. Proiectul se constituie atât într-o metodă de învățare prin acțiune practică cu o finalitate reală, aplicativă, cât și într-o metodă alternativă de evaluare. Spre deosebire de alte metode, metoda proiectului presupune anticiparea mentală a unei acțiuni, precum și executarea ei, prin cercetare concretă. Elevul sau grupul de elevi este plasat în centrul acțiuni, oferindu-i-se posibilitatea să-și afirme independența în gândire și acțiune, dar și să însușească direct tehnicile de cercetare, prin efort, cooperare, autocontrol, după îndrumarea inițială [4].

Proiectul începe în clasă, prin definirea și înțelegerea sarcinii de lucru, eventual și prin începerea rezolvării acesteia, se continuă acasă pe parcursul a câtorva zile sau săptămâni, timp în care elevul are permanente consultări cu profesorul și se încheie tot în clasă, prin prezentarea în fața colegilor a unui raport asupra rezultatelor obținute și dacă este cazul, a produsului realizat [3].

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Proiectul este o metodă activ-participativă ce presupune transfer de cunoştinţe, dezvoltare de deprinderi şi capacităţi, abordare interdisciplinară, precum şi consolidarea unor abilităţi sociale ale elevilor. Prin această metodă, profesorul estompează limita dintre teorie şi practică, prin caracterul activ elevii putând să asimileze cunoştinţe prin propriile lor experinţe de viaţă, să acţioneze şi să rezolve sarcini, autotestându-şi capacităţile cognitive, sociale şi practice.

Înainte de a se demara un proiect, profesorului îi revine sarcina de a răspunde la câteva întrebări:

- ✓ Demersul evaluativ se va centra pe proces, pe produsul final sau pe ambele elemente?
- ✓ Profesorul va fi evaluatorul final, coordonatorul întregii activităţi sau consilierul permanent al elevilor pe parcursul realizării proiectului?
- ✓ Structura proiectului este propusă de către profesor sau aparţine în exclusivitate elevilor?
- ✓ Resursele sunt puse la dispoziţia elevilor încă de la începutul activităţii sau trebuie identificate şi utilizate adecvat de către aceştia?

Realizarea unui proiect presupune parcurgerea mai multor etape:

❖ **Pregătirea proiectului:**

identificarea unei teme (tema poate fi propusă de către profesor, de către elevi sau negociată cu elevii);

- ✓ conturarea obiectivelor;
- ✓ formarea echipelor de lucru;
- ✓ stabilirea sarcinilor de lucru şi a timpului alocat ;
- ✓ precizarea cadrului necesar dezvoltării proiectului (cunoştinţe teoretice necesare) ;
- ✓ resurse materile şi de timp ;
- ✓ alegerea modalităţii de prezentare: în cadrul disciplinei de limba şi literatura română, proiectele se pot concretiza în lucrări ştiinţifice, referate, culegeri de folclor, monografii, reviste, mape tematice, albume, culegeri de texte, prezentări PowerPoint etc.

❖ **Implementarea proiectului:**

Stadiu de pregătire - stabilirea rolurilor în cadrul echipei:

- ✓ secretarul – notează ideile membrilor grupului şi planifică întâlnirile echipei;
- ✓ moderatorul – facilitează comunicarea în cadrul grupului şi răspunde de multiplicarea materialelor bibliografice;
- ✓ raportorul – prezintă concluziile, soluţiile finale ale grupului.

Implementarea propriu-zisă:

- ✓ culegerea, organizarea şi prelucrarea informaţiilor legate de tema aleasă;
- ✓ elaborarea unui set de soluţii posibile ale problemei;
- ✓ evaluarea soluţiilor şi deciderea către cea mai bună variantă;

- ✓ executarea proiectului;
- ✓ dirijarea acțiunii de către profesor;
- ✓ finalizarea acțiunii;
- ✓ prezentarea proiectului/produsului final;

❖ **Evaluarea proiectului**

Pentru o evaluare cât mai obiectivă trebuie avute în vedere câteva criterii generale de evaluare , criterii care vizează:

- **calitatea proiectului/produsului**:
- **validitatea**: nivelul la care proiectul reușește să acopere unitar și coerent, logic și argumentat, câmpul tematic propus;
- **completitudinea**: modalitatea în care au fost valorizate conexiunile și perspectivele interdisciplinare, competențele teoretice și practice;
- **elaborarea și structurarea**: vizează acuratețea și rigurozitatea demersului științific, logica și argumentarea ideilor, coerența, corectitudinea ipotezelor și concluziilor;
- **calitatea materialului utilizat**: relevanța conținutului științific, semnificația și acuratețea datelor colectate, strategia de prelucrare și colectare a datelor;
- **creativitatea**: gradul de noutate pe care îl aduce proiectul în abordarea tematicii, măsura în care elevul optează pentru o strategie originală, inedită.
- **calitatea activității elevului**:
- **raportarea elevului la temă**: măsura în care elevul a făcut ceea ce trebuia sub aspectul validității și relevanței abordării temei proiectului;
- **performarea sarcinilor**: nivelul de performanță pe care îl atinge elevul în realizarea diferitelor părți componente ale proiectului;
- **documentarea**: modalitatea în care a fost realizată documentarea (de totalitate de către elev sau cu sprijinul profesorului);
- **nivelul de elaborare și comunicare**: nivelul de comunicare pe care îl atinge elevul în momentul prezentării proiectului, accesibilitatea informației etc;
- **greșelile**: nivelul la care se manifesta greseli (stiinșific sau prezentare), tipul de greșeli (scuzabile, acceptabile sau fundamentale), frecvența greșelilor;
- **creativitatea**: originalitatea stilului elevului;
- **calitatea rezultatelor**: utilitatea proiectului în sine și a activității de către elevi [1].

Portofoliul – metodă de predare-învățare-evaluare

Portofoliul este considerat o metodă alternativă de evaluare, care ocupă un loc important în practica școlară curentă ca o alternativă viabilă la modalitățile tradiționale de evaluare. Este considerat o metodă de evaluare flexibilă, complexă, integratoare deoarece include rezultate obținute și prin alte metode de evaluare, mă refer aici la probe orale, probe scrise, practice, observare sistematică a activității și comportamentului elevului, proiect, autoevaluare. La toate cele amintite, se adaugă și rezultatele obținute prin sarcini specifice disciplinei respective. Datorită faptului că portofoliul furnizează o

bogată şi complexă informaţie, referitoare la activitatea elevului de-a lungul timpului, el se poate constitui în parte integrantă a evaluării sumative. Portofoliul reprezintă ,,cartea de vizită" a elevului, urmărindu-i progresul la o anumită disciplină, de-a lungul unui interval de mai lung de timp (un semestru sau un an şcolar) [2].

În proiectarea unui portofoliul, trebuie avute în vedere scopul, contextul, dar şi modul de proiectare.

Pentru a putea stabili scopul, profesorul trebuie, mai întâi, să răspundă unor întrebări de tipul:

- ✓ Care este conţinutul asimilat în această unitate de învăţare/temă/domeniu de activitate?
- ✓ Ce ar trebui elevii să fie capabili să facă?
- ✓ Ce atitudini ar trebui să dezvolte elevii în realizarea portofoliului lor?

Astfel, se constată că scopul portofoliului este acela de a confirma că elevii sunt capabili să facă ceea ce este cuprins în obiectivele învăţării.

Un portofoliul ar putea cuprinde:

- lista conţinutului acestuia (sumarul, care include titlul fiecarei lucrări/fişe şi numărul paginii la care se găseşte);
- argumentaţia care explică ce lucrări sunt incluse în portofoliu, de ce este importantă fiecare şi cum se articulează între ele într-o viziune de ansamblu a elevului/grupului cu privire la subiectul respectiv;
- lucrările pe care le face elevul individual sau în grup;
- rezumate;
- eseuri;
- articole, referate, comunicări stiinţifice;
- fişe individuale de studiu;
- proiecte şi experimente;
- temele de zi de zi ;
- probleme rezolvate;
- rapoarte scrise – de realizare a proiectelor;
- teste şi lucrări semestriale;
- contribuţii la revistele şcolare;
- postere, colaje, machete, desene, caricaturi.
- chestionare de atitudini;
- înregistrări, fotografii care reflectă activitatea desfăşurată de elev individual sau împreună cu colegii săi;
- observaţii pe baza unor ghiduri de observaţii;
- reflecţiile proprii ale elevului asupra a ceea ce lucrează;
- autoevaluări scrise de elev sau de membrii grupului;
- interviuri de evaluare;
- alte materiale, hărţi cognitive, contribuţii la activitate care reflectă participarea elevului/ grupului la derularea şi soluţionarea temei date [5];

În funcţie de elementele sale constitutive, portofoliul se clasifică în:

- **portofoliu de prezentare sau introductiv** (cuprinde o selecţie a celor mai importante lucrări);
- **portofoliu de progres sau de lucru** (conţine toate elementele desfăşurate pe parcursul activităţii);
- **portofoliul de evaluare** (cuprinde: obiective, strategii, instrumente de evaluare, tabele de rezultate etc.)

Avantajele utilizării metodelor alternative de evaluare

- ca metodă alternativă de evaluare oferă şansa de a analiza în ce măsură elevul foloseşte adecvat cunoştinţele, instrumentele, materialele disponibile în atingerea finalităţilor propuse, scoate elevii şi cadrul didactic din rutina zilnică, pune elevii în situaţia de a acţiona şi a rezolva sarcini în mod individual sau în grup, autotestându-şi capacităţile cognitive, sociale şi practice.
- Această metodă se constituie într-o formă de evaluare motivantă pentru elevi, în ciuda faptului că presupune un volum de muncă sporit şi necesită cercetare continuă.

În ceea ce priveşte portofoliul, acesta permite aprecierea şi includerea în actul evaluării a unor produse ale activităţii elevului care, în mod obişnuit, nu sunt avute în vedere, fapt care conduce la încurajarea exprimării personale a elevului, la angajarea lui în activităţi de învăţare mai complexe şi mai creative şi la o diversificare a cunoştinţelor, deprinderilor şi abilităţilor exersate.

- Această metodă oferă o perspectivă de ansamblu asupra activităţii elevului pe o perioadă mai lungă de timp, depăşind neajunsurile altor metode tradiţionale de evaluare cu caracter de sondaj în materie şi între elevi.
- Metodele alternative de evaluare sunt eliberate, în mare parte, de tensiunile şi tonusul afectiv negativ care însoţesc formele tradiţionale de evaluare, evaluarea devenind motivantă şi nu stresantă pentru elevi.

CONCLUZII

În finalul articolului ţin să menţionez importanţa privirii proiectului şi portofoliului din tripă perspectivă : a predării, învăţării şi evaluării. Cele două metode menţionate corespund paradigmei educaţionale moderne prin faptul că se constituie în metode de activare ale elevului prin rezolvarea originală a sarcinilor, prin libertatea de alegere şi de acţiune, prin modalitatea de procesare a informaţiilor, prin interacţiunea cu semenii lor şi cu mediu înconjurător. În urma aplicarii la clasă a acestor metode, am constatat că elevii se dovedesc foarte receptivi, participând cu entuziasm, simţându-se motivaţi şi stimulaţi în dezvoltarea şi manifestarea personalităţii. Prin metodele moderne de învăţământ se creează un climat psihosocial relaxant, în care rolul profesorului este acela de partener al elevului în demersul instructiv-educativ, astfel şcoala modernă putând să răspundă nevoilor beneficiarilor săi. Sper în manifestarea unei mai mari receptivităţi a colegilor mei

faţă de metodele moderne de învăţamânt, întrucât şcoala trebuie să evolueze în acelaşi timp cu societatea, în caz contrar, fară o adaptare la nou nu facem decât să ne excludem singuri din ceea ce ar trebui să fim parte integrantă.

REFERINȚE

1. Cerghit, I. ,,Metode de învăţământ", Editura Polirom, Iaşi, 2006
2. DEX, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1996
3. Ionescu, M. ,,Managementul clasei. Un pas mai departe. Învăţarea bazată pe proiect," Editura Humanitas, Bucureşti, 2003.
4. Bontaş,I., Pedagogie, Bucureşti : Ed. ALL, 1996. 2. Bocoş,M., Instruirea interactivă, Cluj-Napoca, 2001.
5. Callo, T., Paniş, A., Educaţia centrată pe elev, Ghid metodologic, Ch., 2010.